

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 26. julija 1914.

XV. letnik

Mirna kri!

Dunaj. „Militärische Rundschau“ piše sledeče: Preiskava v Sarajevi je zaključena. V najbližnjem času je pričakovati priobčjenja uspeha preiskave. S tem se bliža tudi trenutek demarše v Belgradu, ki bo sila resna in ostra. Avstrska armada pričakuje zadnjih odločitev svojega najvišjega poveljnika. Srbija nadaljuje svoje vojne priprave. Nadaljni rezervisti so bili poklicani pod orožje. Transporti vojaštva z juga se nadaljujejo. Pri Valjevu in Užici se zbirajo srbske prostovoljne čete. V Donavi so položene mine. Iz arzenala v Kragujevcu neprestano transportirajo orožje in municijo. Tudi Crna gora se pripravlja na vojno. Pri nas v Avstriji pa v trenutku ni odredeno nič drugega, kakor strogo nadziranje vojaških poslopij, skladišč in municijskih depotov.

Položaj je torej zopet jako resen in napetost med našo monarhijo ter Srbijo jako velika. Koncem tega tedna bode naša vlada objavila uspehe preiskave zaradi srbskega umora in zahtevala od Belgrada primerno garancijo, da se odnašaji izboljšajo. Vojni minister in šef generalnega štaba Conrad plem. Hötendorf sta bila že opetovano od cesarja sprejeta. Vse kaže, da smo v najhujši krizi...

Iz tega pa seveda še ne sledi, da bi moralo priti do vojske. Nasprotno je mnenje bolj opravičeno, da se bode tudi ta spor mirnim potom rešil, zlasti ker ima zdaj po zverinskem umoru Srbija vse proti sebi, kar čuti kulturno. Seveda, avstrijski vladi zdaj ne more zadostovati, da bi Srbija s par sladkimi besedami prešla čez nasprotja. Srbija mora podati take garancije, da bode mirno razmerje med obema državama za dalje časa zasigurjeno. Kajti vsako leto ne moremo pretrpeti take politične krize, ki uničujejo naše gospodarstvo in nas spravljajo na beraško palico... Ljudstvo v Avstriji strada! In zato zahteva stradajoče ljudstvo, da se napravi a Srbijo red, — tako ali tako! Ako ne gre z mirnimi sredstvi, potem mora ravno meč odločiti!

Nikdo ne želi vojne! Ali nikdo ne more želeči počasnega gospodarskega propadanja, ki sledi iz teh političnih kriz. Zato želi vsak Avstrijec hitre in temeljite rešitve spora. Ako bode naša vlada energična, potem se bode Srbija morala pokoriti!

Vsekakor pa svetujemo v sedanjem času mirno kri! Tisti, ki so poklicani ljudstvo voditi in vzgajati, naj ne razburjajo. Ljudstvo pa naj ne veruje gonji in senzacijskim novicam, ki so vse zlagane. Mirna kri!

Naprednjaki! Bodimo mirni! Izvršujemo svojo delo, izpolnimo svojo dolžnost. Ako se bode avstrijsko-srbski spor mirnim potom rešil,

— dobro! Zadovoljni bomo, kajti kri ni voda in vojska je zadnje sredstvo. Ako nas pa presvitli naš cesar pokliče pod orožje, da branimo domovino, — potem ne bode zastoj klical, kajti avstrijsko srce še živi!

Politični pregled.

Prostolonaslednik Karl Franc Jožef je zdaj oberstlajtnant, imenovan bode v kratkem za obersta. Dodeljen bode artiljerijskemu regimentu, da izpozna tudi to orožje.

Vojaška nasledba umorjenega nadvojvode. Umorjeni nadvojvoda Franc Ferdinand bil je generalni nadzornik vse naše armade in mornarice. Vsled njegove smrti prevzel bode glavno nadzorstvo nad armado nadvojvoda Friderik, ki je bil doslej glavni zapovednik avstrijske domobranbe. Glavno nadzorstvo naše mornarice pa prevzame mornarični komandant admiral Hans. Nadvojvoda Friderik imel bode že vodstvo letošnjih velikih manevrov. Preje pa se bode še v Nemčijo peljal in se cesarju Viljemu predstavil.

Napad na največje skladišče smodnika na Ogrskem. Iz Budimpešte se poroča z dne 18. julija: Preteklo noč opazil je na straži stoječi vojak pri vojaškemu skladišču smodnika v Csepelu, da se klatijo čudne postavbe okoli skladišča. Nakrat so priče okoli vojaka frčati revolverse kroglice. Vojak je ustrelil, brez da bi zadel. Stražo se je zdaj podvojilo.

Srbija in Crnagora pred združitvijo? Iz raznih virov prihajajo poročila, da se hočeta Srbija in Crnagora najprve na gospodarskem polju, pozneje pa gotovo tudi v političnem in državno-pravnem oziru združiti. Najprve hočejo imeti skupne colninske in davčne zadeve. Potem se bode sklenila tudi tajna pogodba, t. zv. vojaška konvencija, ki predpisuje združitve obeh armad pod skupnim poveljem, katerega bode oskrboval enkrat srbski in potem zopet črnogorski kralj. Končno, tekot let seveda, se bode obe državi v eno pod enim skupnim vladarjem združili. To bi bilo seveda zopet hudo povečanje srbskega vpliva, ki je za našo domovino vsekakor najnevarnejši!

Francoski predsednik na Ruskem. Te dni mudil se je francoski prezident republike na obisku pri carju v Petersburgu. Francoska se veže vedno odločneje na Rusijo, s katero je peljala pred sto leti najkrvavejše boje in katere je uničila njeno svetovno nadvlado. Za Rusijo ima to prijateljstvo Francoske le — denarni pomen. Kajti Francoska posoja Rusiji grozovite svote denarja. Doslej je Francoska — kakor se poroča iz borznih virov — posodila Rusiji 14.000 milijonov frankov. K temu pride še ogromno financiranje bank in industrije na Ruskem po francoskem kapitalu. Poleg tega ima francoska vlada še preskrbeti dva obroka zna-

nega francosko-ruskega posojila, ki znašata zopet 2 1/2 milijarda frankov. Francoska je nezmi-selno naivna, da meče tako velikanske svote v jako dvomljivo politično špekulacijo. Kajti Rusija stoji pred gospodarskim polomom, iz katerega ji zamore pomagati edino zmagovita vojna. Da pa ta zaželjena vojna, ki se zamore obračati edino proti naši avstro-ogrski monarhiji, ne bode zmagovita, zato bode pač naša vrla armada skrbela. Tudi s francoskim denarjem se ne bode premagalo prepotrebne habsburške države!

Odpust srbskih delavcev. Mnogo dunajskih frizerjev je sklenilo, da vsled umora v Sarajevi odpusti svoje pomočnike, ki so srbske narodnosti in da nobenega pomočnika te narodnosti več ne sprejme. Na Dunaju je zdaj 120 brivskih pomočnikov, ki so srbske narodnosti.

Srbi v Berlinu. Po celem svetu se razprostira srbska svojat in povsod kuje zarote. Letos v aprilu dobila je berlinska policija nepodpisano poročilo, da se nahaja v Berlinu srbsko-slovenska zarota, ki namerava nemškega cesarja umoriti. Za tisto pismo se ni nikdo brigal, ker ravno ni bilo podpisano. Zdaj po umoru prestolonasledniške dvojice pa je berlinska policija stvar preiskala in dognala, da se zbirajo Srbi v neki hiši pri srbskem študentu Jordanu Tasiću. Pri hišni preiskavi našli so mnogo sumljivih pisem. Ti Srbi so stali v ozki zvezi z belgrajsko „omladino“. Preiskava traja naprej. Berlinska policija je celo vrsto tam nahajajočih se srbskih študentov iz Nemčije izgnala.

Angleške trditve. Angleški list „John Bull“ objavlja članek, v katerem očita srbskemu poslaništvu v Londonu, da je ono pripravljalo, plačalo in najelo morilce za našega prestolonaslednika. List objavlja celo neki spis srbskega poslanika, v katerem se pravi: „Za popolno eliminiranje (umor) F. F.-ja (Franc Ferdinanda) plača se svoto 2000 funtov šterlingov i. s. tako-le: 1000 f. št. pri Vašem prihodu v Belgrad po gospodu G. in ostalih 1000 f. št. pri končanem delu. Svoto 200 f. št. za izdatke in plačilo agentov, predno od tukaj odpotujete.“ — Radovedni smo, kako se bode srbska vlada teh gorostasnih očitanj angleškega uglednega lista umila!

Dopisi.

Od nekod. — (Bodimo domovini zvesti!) V tej težki uri, ko smo izgubili našega prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda in njegovo soprogo, ki sta bila v Sarajevi od jugoslovanskih mladeničev umorjena, izpregovoriti hočem še par besed. Ob tej grozni izgubi in veliki žalosti vam prisrčno kličem: Bodite zvesti cesarstvu, učite se je ljubiti in držite skupaj! V nevarnem času pomagajte va-

Sirolin "Roche"

olajša in odpravi prsne bolezni, kašelj, katar, influenco, astma.

Originalni zavoj à K 4— se dobi v vseh apotekah.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake, romarje itd.

414

rovati vašega cesarja, kajti s tem varujete tudi vaše posestvo in premoženje. Spomnite se pa tudi tistih, kateri so doslej ljudstvo samo farbali in zapeljavali in si na ta način žepe polnili; v težkem času pa, ko so hoteli sovražniki naše cesarstvo razkvasiti, so pa Srbom denarje ter obleke pošiljali, lastno domovino pa podkopavali. Ali so ti prvaki naši pravi voditelji? Ali so to naši „bratje“ Slovenci? Sedaj ob mrličih se hočejo žalostne kazati, kakor mirni backi brez vse krivice. Ali kriv je vsak, kdor je propagandiral srbsko napredovanje in razširjenje Srbije... Sedaj naj gredo naši hinavski prvaki doli in naj vpijejo: Svoji k svojim! — Dragi čitatelji! Resnica je in vi vsi morate priznati, da je bil od vseh slovensko pisanih listov „Štajerc“ edini, ki je ljudstvu vedno odkrito resnico pravil, da bi domovini zveste državljane obdržal. V tem težkem in dolgem boju s sovražnimi elementi gre uredništvu „Štajerca“ vsa zahvala! Zato pa, cenjeni čitatelji „Štajerca“, bodite ponosni, kajti le to od „Štajerca“ vedno in povsod zastopano naziranje ima pravico do obstoja in napredka. To naziranje pa je tudi potrebno, da obdržimo s krvjo pridobljene province naše prelepe domovine. Ne pustite se od hujšakcev, ki se jih zamore vsak dan zapreti, preslepiti, marveč razširjajte domačega našega „Štajerca“ in zavrnite vse druge slovenske liste!

Austriacus, star naročnik „Štajerca“. **Ormož.** (Prvaške nesramnosti.) Kakor je splošno znano, pomnožilo se je dne 30. junija orožništvo mesta Ormož prav hudo. Prvaški Slovenci, ki imajo menda precej slabo vest, napravili so namreč popolnoma nevtemeljeno naznanilo, da namerava priti 100 nemških študentov, kateri se hočejo baje nad ormoškimi slovenskimi prvaki zaradi zverinskega umora v Sarajevu maščevati. Ta novica je bila seveda skrajno neumna, bedasta in zlobna. Vkljub temu je sedla oblast na lim in je poslala celi kup orožnikov. Storila je pa to, brez da bi se obrnila do občinskega urada, kar je na vsak način jako značilno. Nemce in naprednjake se postavi torej pod orožniško nadzorstvo, ker je neki Srb storil zverinski umor. In ker je bil morilec jugoslovanski ali srbski študent, zato se že brez vsacega drugega vzroka sumniči nemške študente, da hočejo izvršiti kaka nasilstva. Pa s tem še ni dovolj! Pisalo se je celo v prvaških listih, da so se Nemci dne 30. junija pozno v noč veselo zabavali. V resnici pa so se prvaki v gostilni Gomzi pozno v noč zabavali in smejali. Ko so šli pijani domu, so še pred razsvetljenimi okni vodje naše mestne občine kričali svoj srbski „nazdar“ in „živio.“ Zdaj pa zavijajo še naprej in trdijo, da je predstojnik mestne občine mirne Slovence opsoval z besedo „Windische Bagage.“ Pa ta niti proti tem pijanim prvaškim junakom te besede rabil ni. Treba je, da se to prvaško zavijanje in lažnjivost pribije. Pa v Ormožu srbofilski prvaki ne bodejo komandirali!

Ormož. (C. kr. uradniki kot — „sokoli“.) Znano je, kakšno vlogo igrajo jugoslovanski „sokoli“ v vsem tem srbofilskem gibanju, katerega žrtev je bil naš bivši prestolonaslednik Franc Ferdinand s svojo blago soprogo. Vkljub temu imajo še gotovi c. kr. uradniki, ki so vendar od avstrijskega denarja plačani, predrzno čelo, da se udeležijo tega sokolskega dirindaja. Pred kratkim imeli so „sokoli“ v Rušah neko pijačevanje, pri katerem se je seveda vse za jugoslovanske ideje navduševalo. Seveda je moral tudi naš dr. Serbec tja iti in imel je tam tudi hujskajoči nagovor. Ali spremljal ga je k tej sokolski prireditvi tudi tisti c. kr. sodnik Zemljič, o katerem je „Štajerc“ že tako čudne zadeve poročal, brez da bi se možakar upal tožiti. Zdi se nam, da bi bil pane Zemljič primeren za kakšnega sodnika na Balkanu, pri nas pa ne —

Opazovalec.

Hajdina pri Ptuj. Tukaj je bil preteklo nedeljo velik prvaški dirindaj. Mi bi se za to smešno priredbo sploh ne brigali, ko bi ne imela značaja nekake žalovne manifestacije za umor-

jeneja prestolonaslednika. Tudi naprednjaki smo imeli takoj po umoru tako žalovno manifestacijo v Ptuj, ki je bila gotovo lepa in čisto patrijotična. Na tej prireditvi niso naprednjaki ničesar storili proti prvaštvu, niso prvaške grehe naštevati, — kajti na take žalovne priredbe ne spada politika in strankarsko sovraštvo, take priredbe morajo biti čisto patrijotične in nič kot patrijotične. V Hajdini pa so prvaki tudi ime umorjenega prestolonaslednika in njegovo tragično smrt izrabljali v svojo strankarske grde namene. To je naravnost nebovpijoča lumparija! Saj ob grobu umorjenega držite svoje strupene jezike, vi hinavski prvaki, ki ste še pred par meseci za Srbe denarje nabirali, medtem ko jih danes navidezno proklinjate... Glavno besedo na hajdinskem zborovanju je imel seveda tisti spuheljski Miha Brenčič, ki je prišel po milosti nerazsodnih volilcev v državni zbor Miha je brusil zopet jeziček; pa nikdo se ni zanj brigal, nikdo ni njegovo „delovanje“ razumel. Miha, mi kmetje hajdinske fare ti povemo to-le: volili smo te, ker smo bili od političnih duhovnikov zapeljani; ali zdaj vidimo, da smo si napravili s tem le velikansko škodo. Kajti ti v državnem zboru le kimaš, kakor kitajska padoga, kimaš, kadar se delajo novi davki; kimaš, kadar se ljudstvu kožo čez ušesa vleče! Saj tudi v Hajdini nisi znal drugega povedati, nego da si pomagal podražiti žganje. To je vse, kar si storil...! Neumnost je od tega duševnega revčka iz Spuhlja, da se je v svojem „govoru“ tudi zaganjal v „nemčurje“, češ da so ti napravili patrijotično manifestacijo v Ptuj. Ja, ali misliš, da bode „Štajerc“ stranka morda tebe za dovoljenje vprašala, kadar sme shode prirejati? Zakaj pa ti korajžni Miha nisi prišel v „Vereinshaus“ na shod, ki je bil vendar vsakemu pristopen; zakaj pa nisi tam prišel nad „nemčurje“?? Ali nisi imel tistega „cegelca“, na katerega ti fajmošter napiše tvoje „govore“? Pa še nekaj, modri Miha iz Spuhlja! Ti imaš vedno dovolj časa za politično hujskarje, ki ne koristi nikomur. Zakaj pa si ne vzameš toliko časa, da bi šel enkrat pogledat, kako velikansko škodo je napravila Drava v hajdinski fari, zlasti v Slovenjivasi. Ko bi imeli poštenega poslanca, bi bila Drava že davno regulirana. Tako smo pa reveži, ki nismo več varni na svojem posestvu! Ti si sokriv, Miha! In zato nas raje ne hodi s trojimi frazami nadlegovat, kajti mi kmetje vemo že davno, kaj imamo o tebi držati! Prišle bodejo volitve in takrat izpregovorimo s tabo in z drugimi prvaškimi poslanci drugačno besedo!

Hajdinčanje.

Sv. Barbara v Haložah. (Župnik — „Winkelschreiber“?) Gospod Dr. Vogrin, knez haložanski, postal je zdaj — advokat. Izvedeli smo namreč, da dela tožbe zoper druge ljudi, kateri pa niso ničesar krivi. Po našem mnenju naj bi raje vsak pred svojimi vratami pometal. Gospod Vogrin ve prav dobro, kakšno je njegovo razmerje z Liziko. Mi poznamo fajmoštre, ki svojo kuharico preje nekeje pobožajo, predno gredo k službi božji. Priporočali bi torej najnovejšemu haložanskemu „advokatu“ Vogrinu, da naj se raje za take zadeve briga!

Opazovalec.

Iz Kozjanskega okraja. Kaj vse si že bo zmislił dragi župnik Vurkelc v Dobji pri Planini, pač ni za vtemeljiti in presega že vse meje. Nima mu še zadosti, da je okrajni cestni komisar, šolski načelnik, vicetajnik itd. sklical še na binkoštno nedeljo dne 31. maja t. l. v hiši kramerja Terzan-a javno igro z godbo. Vstopnine bilo je za plačati 50 vin. od osebe. Kaj so igrali sicer nevedeležni nismo videli, pač pa smo slišali od vdeležencev, da je svirala godba, da so se dekleta preoblačila v svetnice in da so fanti videli pri preoblačenju gola trupla deklet, župnik pa je bil navzoč, seveda ker je pobiral vstopnino, katera je baje prinesla 36 K. Radovedni smo, kaj poreče prevzvišeni nadpastir knez in škof, kateri pride v kratkem k nam, na to? Saj se lahko prepriča o delovanju svojega župnika, če hoče vprašati može a ne samo njegove kimovce. Ravno tako smo radovedni,

kaj poreče politična oblast na to, ker se javne igre z godbo in vstopnino vršijo navadno le skozi dovoljenje politične oblasti. Kaplan Žgank, kateri je le začasno kot na dopustu tukaj, se ni vmešaval v to neumnost; vsa čast njemu, da spozna, da je duhovnik, pa ne politični hujšakač.

Zahtevajte

598

pri kuپovanju ne samo „kocke
za govejo juho“, nego izrečno

MAGGI JEVE
kocke

po 5 v

kajti te so

najboljše!

Samo prave

z imenom MAGGI in
varstveno znamko zvezdo s križcem

Avstrijski poslanik v Belgradu.

Danes prinašamo sliko avstro-ogrskega poslanika plem. Giesl von Gieslingen, ki zastopa avstro-ogrsko državo v Belgradu. Plem. Giesl ima v sedanjih razburjenih časih jako težko in nevarno nalogo in vsak

W. Fhr. Giesl von Gieslingen
österreich-ungarischer Gesandter in Belgrad.

dan mu zna prinesiti nevarno presenečenje. Plem. Giesl bil je l. 1860 v Fünfkirchenu rojen in je dalje časa kot oficir v generalštabu deloval. L. 1897 udeležil se je vojne med Turčijo in Grško. L. 1910 stopil je v diplomacijo, pri kateri je dosegel zdaj visoko stopinjo in ima tako nevarni položaj.

Novice.

Kmet poštenjak.

1.

Kmet je poštenjak,
On nam orje in obseje polje;
Kdor kmeta zaničuje,
Nič vreden je, bedak!

2.

Še prej, ko ljubo solnce pride,
Poda se kmet na težko delo,
In gre za plugom dobrovoljno,
Zvečer ves truden domov pride.

3.

V potu svojega obraza
Preskrbi nam kruh vsakdanji;
Kaj brez kmeta bi počeli?
Kje ljubega kruheka bi vzeli?